ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ SIR GORDON SLYNN της 31ης Μαΐου 1988 *

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Στη Γαλλία, έως το 1985, υπήρχαν δύο είδη ετησίων τελών αυτοκινήτων: πρώτον, ένα κλιμακούμενο τέλος το οποίο επιβαλλόταν στα αυτοκίνητα φορολογικής ιπποδυνάμεως κατώτερης από ή ίσης προς 16 ίππους και, δεύτερον, ένα ειδικό τέλος σταθερού ποσού, το οποίο επιβαλλόταν στα αυτοκίνητα φορολογικής ισχύος άνω των 16 ίππων. Το ειδικό τέλος θεσπίστηκε το 1956 και τροποποιήθηκε επανειλημμένως κατά τα επόμενα έτη τόσο ως προς τη δομή όσο και ως προς το ποσό, το οποίο, όμως, ήταν πάντοτε σημαντικά υψηλότερο από το ποσό που αντιστοιχούσε στον πλέον υψηλό συντελεστή του κλιμακούμενου τέλους. Το 1958, το ειδικό τέλος φαίνεται ότι ήταν σχεδόν πενταπλάσιο του κλιμακούμενου τέλους.

Κανενός γαλλικής κατασκευής αυτοκινήτου η φορολογική ιπποδύναμη δεν υπερέβαινε τους 16 ίππους. Κατά συνέπεια, το ειδικό τέλος έπληττε αποκλειστικά τα εισαγόμενα αυτοκίνητα, ιδίως από τα άλλα κράτη μέλη, ενώ σε όλα τα αυτοκίνητα γαλλικής κατασκευής εφαρμόζονταν οι χαμηλότεροι συντελεστές του κλιμακούμενου τέλους. Με την απόφαση της 9ης Μαΐου 1985 στην υπόθεση 112/84 (Humblot κατά Directeur des services fiscaux, Συλλογή 1985, σ. 1367), το Δικαστήριο έκρινε ότι ένα τέτοιο σύστημα φορολογίας εισήγε διακρίσεις και απαγορευόταν από το άρθρο 95 της Συνθήκης ΕΟΚ.

Δυνάμει του άρθρου 18 του γαλλικού νόμου 85-695, της 11ης Ιουλίου 1985, το ειδικό τέλος καταργήθηκε και στα αυτοκίνητα που υπάγονταν σ' αυτό εφαρμόστηκε το κλιμακούμενο τέλος, οι συντελεστές του οποίου προσαρμόστηκαν προκειμένου να περιλάβουν και τα ισχυρότερα αυτά αυτοκίνητα. [Η μέθοδος υπολογισμού του κλιμακούμενου τέλους επί των εν λόγω αυτοκινήτων θεωρήθηκε, και αυτή με τη σειρά της, ως εισάγουσα διακρίσεις και ως αντιβαίνουσα στο άρθρο 95 με την απόφαση που εξέδωσε το Δικαστήριο στις 17 Σεπτεμβρίου 1987 στην υπόθεση 433/85 (Feldain κατά Directeur des services fiscaux, Συλλογή 1987, σ. 3521) η υπό κρίση όμως υπόθεση δεν αφορά το τέλος αυτό.] Το άρθρο 18 του νόμου 85-695 προέβλεψε επίσης την επιστροφή της διαφοράς μεταξύ του ποσού του παλαιού ειδικού τέλους και του νέου κλιμακούμενου τέλους. Το άρθρο 18, παράγραφος V, πρώτο εδάφιο, καθορίζει τους όρους για τη διευθέτηση των εκκρεμών ενστάσεων αλλά δεν προβλέπει σχετικά καμία αποσβεστική προθεσμία. Όσον αφορά τις ενστάσεις που υποβάλλονται μετά την ημερομηνία της αποφάσεως Humblot, το άρθρο 18, παράγραφος V, δεύτερο εδάφιο, ορίζει τα εξής:

« Οι φορολογούμενοι που υποβάλλουν διοικητική ένσταση μετά την 9η Μαΐου 1985 μπορούν να επιτύχουν την απόδοση καθοριζόμενου με τους αυτούς όρους ποσού, εφόσον η σχετική αίτηση υποβληθεί εντός της προθεσμίας που προβλέπει το άρθρο R 169-1-b του Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας (livre des procédures fiscales), υπολογιζόμενης από την ημερομηνία καταβολής του ειδικού τέλους. »

Το σχετικό κείμενο του άρθρου R 196-1 του Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας έχει ως εξής:

* Μετάφραση από τα αγγλικά.

« Για να είναι παραδεκτές, οι διοικητικές ενστάσεις ... πρέπει να υποβάλλονται στη διοίκηση το αργότερο μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου του δευτέρου έτους που έπεται του έτους — αναλόγως της περιπτώσεως —

a) ...·

b) της καταβολής του αμφισβητητουμένου φόρου ...·

c) της επελεύσεως του γεγονότος που δικαιολογεί την ένσταση. »

Στις 10 Δεκεμβρίου 1982, ο Christian Deville, κάτοικος Bachy (Γαλλία), κατέβαλε το ειδικό τέλος στη γαλλική φορολογική αρχή για ένα αυτοκίνητο μάρκας Ferrari, κατασκευασμένο σε άλλο κράτος μέλος, το οποίο κατετάγη μεταξύ των αυτοκινήτων φορολογικής ιπποδυνάμεως άνω των 16 ίππων. Στις 31 Δεκεμβρίου 1985, επτά περίπου μήνες μετά την έκδοση της αποφάσεως στην υπόθεση Humblot, ζήτησε την επιστροφή της διαφοράς μεταξύ του ειδικού τέλους και του κλιμακούμενου τέλους. Με απόφαση της 6ης Ιουνίου 1986, η φορολογική αρχή απέρριψε την αίτησή του με την αιτιολογία ότι, σύμφωνα με το άρθρο R 169-1-b του Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας, η αίτηση έπρεπε να είχε υποβληθεί το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 1984.

Στις 21 Αυγούστου 1986, ο C. Deville προσέβαλε την ανωτέρω απόφαση ενώπιον του Tribunal de grande instance της Λίλλης και υποστήριξε ότι είχε δικαίωμα να επικαλεστεί το άρθρο R 169-1-c του Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας, σύμφωνα με το οποίο η προθεσμία αρχίζει από της επελεύσεως του γεγονότος που δικαιολογεί την ένσταση· υποστήριξε, επίσης, ότι η απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Humblot αποτελούσε γεγονός υπό την έννοια της διατάξεως αυτής και ότι η ένστασή του, εφόσον είχε υποβληθεί σε χρόνο μικρότερο από δύο έτη μετά την έκδοση της εν λόγω αποφάσεως, ήταν εμπρόθεσμη. Τέλος, υποστήριξε ότι η προθεσμία που ορίζει το άρθρο 18, παράγραφος V, δεύτερο εδάφιο, του νόμου 85-695 με αναφορά στο άρθρο R 169-1-b του Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας του στερεί τα δικαιώματα που αρύεται από το κοινοτικό δίκαιο και αφαιρεί από την απόφαση Humblot την πρακτική αποτελεσματικότητά της. Η γαλλική φορολογική αρχή υποστήριξε ότι το άρθρο 18, παράγραφος V, είναι έγκυρο και έχει εφαρμογή στην υπό κρίση περίπτωση. Ως εκ τούτου, το Tribunal de grande instance της Λίλλης υπέβαλε στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

« Συμβιβάζεται με τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου ο κατά χρόνον περιορισμός, όπως ορίζει το άρθρο 18, παράγραφος V, δεύτερο εδάφιο, του νόμου αριθ. 85-695, της 11ης Ιουλίου 1985, των αποτελεσμάτων της αναδρομικής καταργήσεως του ειδικού τέλους επί των αυτοκινήτων άνω των 16 ίππων, το οποίο, με την απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Μαΐου 1985 στην υπόθεση 112/84, κρίθηκε ότι αντίκειται στις διατάξεις του άρθρου 95 της Συνθήκης της Ρώμης; »

Ο C. Deville υποστηρίζει ότι οι προδικαστικές αποφάσεις του Δικαστηρίου που αφορούν κανόνα κοινοτικού δικαίου επικυρώνουν το αποτέλεσμα του κανόνα αυτού από το χρόνο της ενάρξεως της ισχύος του όσον αφορά τόσο τις παρελθούσες όσο και τις μέλλουσες έννομες σχέσεις, καθώς και ότι τα κράτη μέλη δεν έχουν το δικαίωμα να περιορίζουν το αποτέλεσμα αυτό κατά χρόνο, όπως επιχειρήθηκε με το άρθρο 18, παράγραφος V, δεύτερο εδάφιο. Κατά συνέπεια, ο C. Deville υποστηρίζει ότι στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Humblot επιβάλλει στο γαλλικό δημόσιο την υποχρέωση να επιστρέψει τα ποσά του ειδικού τέλους για όλη την περίοδο εφαρμογής του εν λόγω τέλους.

Η γαλλική κυβέρνηση επικαλείται τη νομολογία του Δικαστηρίου, σύμφωνα με την οποία, ελλείψει μέτρων εναρμονίσεως θεσπισθέντων από τα κοινοτικά όργανα, οι δικονομικοί κανόνες όσον αφορά τις προσφυγές περί επιστροφής εθνικών φόρων που έχουν εισπραχθεί κατά παράβαση του κοινοτικού δικαίου

πρέπει να καθορίζονται από το εθνικό νομικό σύστημα κάθε κράτους μέλους. Υποστηρίζει ότι στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει, επομένως, να δοθεί η απάντηση ότι το κοινοτικό δίκαιο δεν αποκλείει τον κατά χρόνο περιορισμό των προθεσμιών αναζητήσεως των καταβληθέντων, καθόσον εναπόκειται σε κάθε κράτος μέλος να καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί να ζητηθεί η απόδοση των φόρων που έχουν κηρυχθεί αντίθετοι προς το κοινοτικό δίκαιο.

Η ιρλανδική κυβέρνηση υποστηρίζει ότι στο ερώτημα πρέπει να δοθεί καταφατική απάντηση, να αποφανθεί, δηλαδή, το Δικαστήριο ότι ο καθορισμός προθεσμίας, όπως αυτή που προβλέπεται από το άρθρο 18, παράγραφος V, δεύτερο εδάφιο, είναι σύμφωνος με το κοινοτικό δίκαιο, δεδομένου ότι το Συμβούλιο δεν έχει θεσπίσει κανένα κατάλληλο μέτρο εναρμονίσεως και ότι, λαμβανομένης υπόψη της αποφάσεως που εκδόθηκε στην υπόθεση 33/76 (Rewe κατά Landwirtschaftskammer Saarland, [1976] ECR, σ. 1989), στο κοινοτικό δίκαιο δεν υφίσταται υποχρέωση θεσπίσεως νέων προθεσμιών ή παρατάσεως των προθεσμιών αναζητήσεως του φόρου, οι οποίες έχουν εκπνεύσει κατά το εθνικό δίκαιο.

Η Επιτροπή τονίζει ότι, μολονότι κατά το παρόν στάδιο εξελίξεως του κοινοτικού δικαίου η διαδικασία αναζητήσεως των εθνικών φόρων που έχουν επιβληθεί κατά παράβαση του κοινοτικού δικαίου διέπεται από το εθνικό δίκαιο, οι εθνικοί κανόνες δεν μπορούν να καθιστούν πρακτικώς αδύνατη την άσκηση των δικαιωμάτων που απορρέουν από το κοινοτικό δίκαιο. Ο γαλλικός νόμος 85-695 παραβιάζει την αρχή αυτή, διότι η προθεσμία των δύο ετών που θεσπίζει στερεί από την αποτελεσματικότητά της την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Humblot, η οποία δεν προέβλεπε περιορισμούς στο πεδίο εφαρμογής της.

Θα πρέπει, κατά την άποψή μου, να ληφθεί ως δεδομένο ότι, όταν το Δικαστήριο εκδίδει απόφαση δυνάμει του άρθρου 177 ως προς την ερμηνεία ή την έκταση εφαρμογής ενός κανόνα κοινοτικού δικαίου, η απόφαση αυτή διέπει όλες τις εθνικές ρυθμίσεις και τις πράξεις των ιδιωτών που υπάγονται στον κανόνα αυτό, είτε αυτές είναι προγενέστερες είτε είναι μεταγενέστερες της ημερομηνίας της εν λόγω αποφάσεως: βλέπε π.χ. την απόφαση που εκδόθηκε στην υπόθεση 61/79 (Amministrazione delle finanze dello Stato κατά Denkavit italiana, [1980] ECR, σ. 1205), το περιεχόμενο της οποίας πρόσφατα επιβεβαιώθηκε με τη σκέψη 11 της αποφάσεως της 2ας Φεβρουαρίου 1988 στην υπόθεση 309/85 (Barra κατά Βελγικού δημοσίου, Συλλογή 1985, σ. 355). Κατ' εξαίρεση το Δικαστήριο, και μόνον αυτό, μπορεί να περιορίσει το διαχρονικό αποτέλεσμα της αποφάσεώς του, ώστε αυτή να έχει εφαρμογή μόνο για το μέλλον: βλέπε υποθέσεις 43/75 (Defrenne κατά Sabena, [1976] ECR, σ. 455)· Denkavit· Barra (σκέψεις 12 και 13 της αποφάσεως). Η απόφαση Humblot δεν προέβλεψε περιορισμό του είδους αυτού. Κατά συνέπεια, έχει εφαρμογή στις έννομες σχέσεις που είχαν γεννηθεί και συσταθεί πριν από την έκδοσή της. Έτσι, εφαρμόζεται, καταρχήν, στις περιπτώσεις καταβολής του ειδικού τέλους επί των αυτοκινήτων φορολογικής ιπποδυνάμεως άνω των 16 ίππων. Οι καταβολές αυτές αντιβαίνουν στο άρθρο 95 της Συνθήκης ΕΟΚ, έστω και αν πραγματοποιήθηκαν πριν από την ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως Humblot.

Ωστόσο, είναι επίσης δεδομένο ότι οι δικονομικοί κανόνες που διέπουν τις ένδικες αιτήσεις περί επιστροφής των εθνικών φόρων οι οποίοι έχουν επιβληθεί κατά παράβαση του κοινοτικού δικαίου καθορίζονται από το εθνικό νομικό σύστημα κάθε κράτους μέλους, ελλείψει σχετικών κοινοτικών κανόνων, και τούτο υπό δύο προϋποθέσεις. Πρώτον, οι δικονομικοί κανόνες που θεσπίζονται από την εθνική νομοθεσία για τις ένδικες αυτές αιτήσεις δεν μπορούν να είναι λιγότερο ευνοϊκοί από τους κανόνες που αφορούν ομοειδείς εσωτερικής φύσεως αιτήσεις και, δεύτερον, οι κανόνες αυτοί δεν πρέπει να καθιστούν αδύνατη στην πράξη την άσκηση των δικαιωμάτων που απορρέουν από το κοινοτικό δίκαιο και την προστασία των οποίων οφείλουν να διασφαλίζουν τα εθνικά δικαστήρια (βλέπε υπόθεση 33/76, Rewe, που προαναφέρθηκε).

Εφόσον παραβιάζεται μια από τις δύο ανωτέρω προϋποθέσεις, οι εθνικοί δικονομικοί κανόνες δεν συμβιβάζονται με το κοινοτικό δίκαιο. Έτσι, το Δικαστήριο έκρινε ότι αντίκεινται στο κοινοτικό δίκαιο εθνικοί κανόνες περί αποδείξεως, διαμορφωμένοι κατά τρόπον ώστε να καθιστούν αδύνατη ή εξαιρετικά δυσχερή την άσκηση προσφυγής περί επιστροφής εθνικών φόρων που έχουν επιβληθεί κατά παράβαση του κοινοτικού δικαίου: βλέπε την απόφαση που εκδόθηκε στην υπόθεση 199/82 (Amministrazione delle finanze dello Stato κατά San Giorgio, Συλλογή 1983, σ. 3595), το περιεχόμενο της οποίας επικυρώθηκε με την απόφαση της 25ης Φεβρουαρίου 1988 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 331, 376 και 378/85 (Les fils de Jules Bianco κατά Directeur général des douanes, Συλλογή 1988, σ, 1099) και με την απόφαση της 24ης Μαρτίου 1988 στην υπόθεση 104/86 (Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1988, σ. 1799). Ομοίως, μια προθεσμία που θεσπίζεται από την εθνική νομοθεσία και στερεί από τους ιδιώτες το δικαίωμα να επιτύχουν την απόδοση των αχρεωστήτως, κατά το κοινοτικό δίκαιο, καταβληθέντων ποσών είναι ασυμβίβαστη με το κοινοτικό δίκαιο και δεν μπορεί να αντιταχθεί στους αιτούντες: βλέπε την υπόθεση Barra, όπου το Δικαστήριο αποφαίνεται (στη σκέψη 19 της αποφάσεως) ότι μια νομοθετική διάταξη με την οποία η απόδοση περιορίζεται μόνο στους αιτούντες που είχαν ασκήσει προς τούτο αγωγή πριν από την έκδοση της αποφάσεως Gravier της 13ης Φεβρουαρίου 1985 (Συλλογή 1985, σ. 593) στερούσε από τα άτομα που δεν είχαν ασκήσει παρόμοια αγωγή το δικαίωμα να ζητήσουν την επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών και καθιστούσε αδύνατη την άσκηση των δικαιωμάτων που απονέμονται από τη Συνθήκη ΕΟΚ. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο έκρινε ότι απαγορευόταν στο εθνικό δικαστήριο, το οποίο υποχρεούται να εφαρμόζει αυστηρά το κοινοτικό δίκαιο και να προστατεύει τα δικαιώματα που το τελευταίο απένεμε στους ιδιώτες, να εφαρμόσει αυτή τη διάταξη του εθνικού δικαίου.

Το άρθρο 18, παράγραφος V, του νόμου 85-695 διαφέρει από τη νομοθετική διάταξη που αφορούσε η υπόθεση Barra κατά το ότι δεν περιορίζει την απόδοση μόνο στους αιτούντες που είχαν ήδη υποβάλει την αίτησή τους κατά την ημερομηνία της εκδόσεως από το Δικαστήριο της αποφάσεως στην υπόθεση Humblot. Ωστόσο, περιορίζει στην πράξη την απόδοση στους αιτούντες που έχουν υποβάλει την αίτησή τους εντός της προθεσμίας που καθορίζει το άρθρο R 169-1-b και φρονώ ότι είναι άνευ σημασίας το αν θα θεωρηθεί το άρθρο 18, παράγραφος V, ως εισάγον νέα προθεσμία ή, όπως το αντιλαμβάνομαι, ως περιοριστικό μέτρο το οποίο προβλέπει μόνο μία από τις προϊσχύουσες γενικές αποσβεστικές προθεσμίες.

Κατά τη γνώμη μου, αν ένα εθνικό δικαστήριο διαπιστώσει ότι, βάσει του εθνικού δικαίου που ίσχυε κατά την ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως Humblot, η προθεσμία που προβλέπει η διάταξη του άρθρου R 169-1-b αποτελούσε τη μόνη δυνάμενη να εφαρμοστεί προθεσμία, τότε μια διάταξη όπως αυτή του άρθρου 18, παράγραφος V, του νόμου 85-695 δεν είναι ασυμβίβαστη με το κοινοτικό δίκαιο. Όπως έκρινε το Δικαστήριο στην υπόθεση 33/76, Rewe, ο καθορισμός ευλόγων αποσβεστικών προθεσμιών δεν είναι ασυμβίβαστος στην πράξη με την άσκηση των δικαιωμάτων που απορρέουν από το κοινοτικό δίκαιο και των οποίων την προστασία οφείλουν να διασφαλίζουν τα εθνικά δικαστήρια.

Οι προθεσμίες δικαιολογούνται από λόγους ασφάλειας του δικαίου: κατά τη γνώμη μου, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι η προθεσμία που θεσπίζει το άρθρο R 169-1-b δεν είναι εύλογη. Αν η προθεσμία αυτή ήταν η μόνη δυνάμενη να τύχει εφαρμογής προθεσμία, τότε το άρθρο 18, παράγραφος V, δεν παραβλάπτει κανένα υφιστάμενο δικαίωμα.

Αντιθέτως, φρονώ ότι η εθνική νομοθετική ρύθμιση που εισάγεται μετά από την έκδοση αποφάσεως του Δικαστηρίου, αν τροποποιεί τις προϋπάρχουσες αποσβεστικές προθεσμίες και περιορίζει το αποτέλεσμα της αποφάσεως αυτής, είναι ασυμβίβαστη με το κοινοτικό δίκαιο.

Νομίζω ότι, στην προκειμένη περίπτωση, ο νομοθέτης είχε ενδεχομένως την πρόθεση να περιορίσει το αποτέλεσμα της αποφάσεως που εκδόθηκε στην υπόθεση Humblot. Προς αιτιολόγηση της « τροποποιήσεως » που εισάγει το άρθρο 18, ρητώς αναφέρθηκε στη γαλλική εθνοσυνέλευση ότι η θέσπιση του άρθρου αυτού αποβλέπει στον περιορισμό των ενδεχομένων δημοσιονομικών επιπτώσεων της αποφάσεως Humblot (δεύτερη συνεδρίαση της 20ής Ιουνίου 1985).

Ωστόσο, το φλέγον ζήτημα είναι κατά πόσο το άρθρο 18 είχε πράγματι το ανωτέρω αποτέλεσμα. Αν ο C. Deville είχε τη δυνατότητα, όπως ισχυρίζεται, να επικαλεστεί το άρθρο R 169-1-b του Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας, στο πλαίσιο του κοινού δικαίου, ή, όπως φαίνεται ότι δέχτηκε το Tribunal de grande instance του Chambery στις 11 Ιουνίου 1987 στην υπόθεση Gorlier κατά Services fiscaux (*Gazette du Palais*, 17 και 19.1.1988, σσ. 12 και 13), την τριακονταετή γενική αποσβεστική προθεσμία που προβλέπει ο Αστικός Κώδικας, τότε το άρθρο 18, παράγραφος V, όντως αποβλέπει στον περιορισμό των δικαιωμάτων του και των αποτελεσμάτων της αποφάσεως Humblot. Με άλλα λόγια, το άρθρο αυτό εμποδίζει τον C. Deville να ασκήσει στην πράξη τα δικαιώματά του βάσει του κοινοτικού δικαίου, τα οποία οφείλουν να προστατεύουν τα εθνικά δικαστήρια. Και στις δύο περιπτώσεις, ο περιορισμός στον οποίο αποβλέπει η ρύθμιση είναι ανίσχυρος στο μέτρο που αντιβαίνει στο κοινοτικό δίκαιο και δεν μπορεί να προβληθεί ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων κατά των αιτήσεων αποδόσεως των εθνικών τελών που εισπράχθηκαν κατά παράβαση του άρθρου 95 της Συνθήκης.

Κατά συνέπεια, κατά τη γνώμη μου, στο υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η ακόλουθη απάντηση:

« Δεν είναι σύμφωνη με τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου η θέσπιση προθεσμίας, όπως αυτής που προβλέπει το άρθρο 18, παράγραφος V, δεύτερο εδάφιο, του νόμου 85-695 της 11ης Ιουλίου 1985, μετά την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως με την οποία το Δικαστήριο αποφαίνεται ότι ένας εθνικός φόρος αντίκειται στη Συνθήκη, όταν η προθεσμία αυτή είναι βραχύτερη από την προθεσμία που άλλως θα ίσχυε δυνάμει του δικαίου του ενδιαφερομένου κράτους μέλους, όπως αυτό ίσχυε κατά την ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως του Δικαστηρίου. »

Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η γαλλική κυβέρνηση, η ιρλανδική κυβέρνηση και η Επιτροπή δεν αποδίδονται. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων του C. Deville.